

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.
Az értékes czikkék díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyzetes hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.)
„ Haasensteint és Voglernt (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-ter 9 szám emelet.)

Minden nagyhangú frazist mellőzve, csupán lapunk beltartalmára hivatkozván, fölhevük a t. közönséget előfizetésre a

„KELET”

czimű politikai és közgazdasági napi lap
1871-diki évfolyamára.

Azon elismert írói erők, kik állandó közreműködésükről lapunkat biztosítják; azon széles terjedelmű összeköttetések, melyeket mind az erdélyi részeken, mind a fővárosban kötni szerencsések valánk; gyors és kimerítő távirati közleményeink s egyáltalában lapunk összes beosztása és mindenek fölött azon szabadelvű és független irány, mely munkálkodásunkat vezérli: a legnagyobb mérvű pártfogást helyhezik kilátásba a t. közönség részéről.

Előfizetési díjaink, melyeket legczélszerűbb postai utalvánnyal beküldeni, a következők:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgál a kiadó.

Minden a lap szellemi részét illető közlemény a szerkesztőséghez, az előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadó-hivatalhoz intézendők.

Kolozsvártt, 1871. januárban.

STEIN JÁNOS, **SZÁSZ BÉLA,**
kiadó tulajdonos. felelős szerkesztő.

Erdély s az ellenzék.

(—ggg.—) Minden parlamenti minoritás legelső és legjogosultabb törekvése magát majoritássá küzdeni ki — ha lehet.

S minthogy a parlamentarismus fölvé az, hogy az eképp többségre jutó párt az előbbi többséget s abból keletkezett kormányt nemcsak leszavazni, hanem a kormányzást is minden terbeivel együtt átvenni köteles, rendesen a parlamenti kisebbségek oly program alapján szoktak küzdeni, mely minden változtatás nélkül alapjául szolgálhat a további kormányzásnak, mely mellett az egész kormányváltozás egy csendes és néha jótékony mozgalommal egyszerűen végbemegy, a nélkül, hogy az államjogi alap legkevésbé is alteraltatnék, s a nélkül, hogy a kormányváltozás egyebet jelentene, mint egy új, a megnyert közvélemény szerint tán gyakorlatibb irány inaugurálását a belkormányzati munkásság egész körében.

Csak a mi szeretetreméltó parlamenti minoritásunk, a baloldal zsibbadó azon rögeszme lidércnyomása alatt, hogy neki okvetlen oly program alapján kell küzdenie, mely a hazát többségre vergődése esetében nemcsak egy egyszerű kormányváltozás csendes izgalmával, hanem eshetőleg egy nagy dimenziókban kifejlődhető alkotmányviszályal és következményeivel ajándékozná meg.

A baloldal programja egyebet se foglal magában, mint egy föltétlen „pereat“-ot a Deák-párt által 1867-ben államférfiai önmérséklettel létrehozott kiegyezés — azaz: ellenfeleink szótára szerint a „közösüges állapot“ — ellen; azon alap ellen, a melyet — mert egyelőre életrevaló alkotásnak bizonyul be — megdöntésére úgy a Bach és Schmerling tradíciók hívei, a bécsi centralisták és foederalisták, mint a Mileticsek és Hodosiuk mindig készek szavazatukkal a mi bölcs ellenzékünknek segítségét nyújtani; azon alap ellen, a melynek köszönhetjük, hogy ily írtózatot európai zivatar közepette még békében élhetünk, s hogy még se Bismarck, se Gortsakoff ő exciok nem készülnek minket holnap Lengyelország módjára felosztani.

Már a kit a teremő megáldott egy kis higadt gondolkozási képességgel, fontolgassa csak meg: mi lenne abból, ha az a hetvenöt erdélyi képviselő, a kik az országgyűlési többség contingensét döntőleg kiegészítik, egy szép reggel csak „balra át“-ot csinálna, s a majoritás hatalmát és felelősségét a

baloldalnak adná át? ha az Andrássy-ministerium lemondván, Tisza Kálmán vagy Ghiczy Kálmán feladatává válnék kormányt alkotni?

Mi azt hisszük, ezen érdemes urak maguk jönének legnagyobb zavarba; mert, hogy a kormányzást azonnal és minden viszály nélkül átvehessék, vagy kénytelenek lennének lemondani közösügetlen programjuk kivételéről, s akkor önmaguk ismernék el, hogy ez idők szerint nincs más gyakorlati politika, mint az, a mely mellett mi, jobboldaliak, küzdünk, vagy elől kezdődnek a viszály a koronával s a lajhántuli népekkel, nagy öröme a reactionnak, mely minden oldalról elősietne oduiból hangoztatni: igen is, az 1867-ki kiegyezés nem felel meg érdekeinknek, le a delegatioval, kezdjük elől a kiegyenlítés viszályos munkáját, az alkudozásokat és recriminatioikat!

Oly eshetőségekre való kilátás nyílik itt, hogy lehetetlen tért nem engedni azon gondolatnak, miszerint ellenzékünk maga se nagyon sovárogo azon dicsőség után, hogy — kivált a mostani criticus időkben — átvegye a kormányzás gondjait.

Azonban izgatni csak kell, mert különben összezsugorodik a párt, s úgy látszik, most egyebek közt Erdélyt vették fel themául.

Alig hangzott el a szélsőbaloldaltól az országgyűlésben a vád, hogy a kormány semmit se tett Erdély rendezése érdekében; most már a balközép részéről maga az egyik vezér, Tisza Kálmán szólal fel a „M. Polgár“ közelebbi számában, hogy Erdély unioja körül két év óta tétlenség uralkodik, az időt jobboldal és kormány nem használták fel; vezércikkét a közvélemény szájába dictált ezen szavakkal végezvén: add vissza drága időmet, melyet elvesztegettet!

Még megérjük, hogy ezek a baloldali nagy politikusok, a kik a „közösüges állapot“ elleni expectoratioikkal a reactiót mindegyre felsiklandozzák álmából, egy pár királyhágonnenni szavazat kedvéért addig s addig beszélnek nekünk arról, hogy Erdély rendezése, Erdély unioja körül semmi se történt, míg végre teremtenek nekünk specialis erdélyi kérdést, a miért Macellariu- és Schmidt Konrádtól hálafeliratot kaphatnak, de a miért mi bizony soha hálát szavazni nem fogunk.

Köszönjük a pártfogást, de ha már jónak látják minket becses figyelmük tárgyává tenni, méltóztassanak minden félreértést kizáró, világosabb, tüzetesebb formulázással szólni ehhez a mi ügyünkhöz.

Semmi se könnyebb, mint általánosságban bírálni.

De valamint nem elég azt mondani, hogy a delegatio nem tökéletes intézmény s eldobandó: ép úgy azt is hozzá kellene tenni, hogy hát eldobván azt, mivel helyettesítjük; mi az a „jó“, a mit a „rossz“ helyébe kell és lehet tenni; úgy másfelől nem elég nekünk azt mondogatni, hogy Erdély rendezése érdekében semmi (?) se történt, hogy a jobboldal és kormány elvesztegette a drága időt, hanem egy kissé alaposabban ki is kellene mutatni, hogy tulajdonképp mi az, a mi elhanyagoltatott?

E nélkül a bírálat csak felületes gáncsolás sulyával bir, s egyetlen komoly embert se győz és nyer meg, ha mindjárt a debreczeni pápa csalhatatlan köréből származik is az.

Erdélyben akarnak izgatni azzal, hogy Erdély rendezése körül semmi se történt?

Nós hát mi az, a minek történni kellett és főként lehetett volna azon kívül, a mi történt?

Evvel méltóztassanak kirukkolni, mert ez a dolog véle! Részletesen kérjük kimutatni vagy legalább nagyjában megjelölni, hogy mit és hogyan rendeztek volna a jobboldal s abból keletkezett kormány helyzetében! Szóval: azt a vádat indokolni, érthetővé tenni sziveskedjenek, s erről világosabban beszélni már csak azért is érdemes lenne, mert azzal a nagy üres általánossággal, a mit a separatisticus irány emberei tetszés szerinti dolgokkal töltenek ki, többet ártanak a közügynek, mint a mennyit használnak saját pártérdeküknek.

A tárgy elég fontos és elég kényes, hogy a

körül minden felületesség kizárassék, s az erdélyi publicistica ne hallgasson, midőn Erdély rendezését odaát derüre, borura kezdik pengetni.

A „Kelet“ e tekintetben már teljesítette kötelességét, s tán nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy Halmágyinak „Erdély rendezése“ czim alatt kiadott három cikkében elég tüzetesen volt fejtegetve az a szempont, mely leginkább megfelel az igazságnak, mert végre is:

tény az, hogy az unio jogszerűleg és tényleg bevezetett dolog, s mi a törvényhozási és kormányzati egység kapcsában viszonyainknak nagy vonásokban már is oly jelentékeny átalakulását értük meg, hogy azt mondani, miszerint itt „semmi se történt“, annyi, mint látván nem látni;

tény az, hogy nincs többé erdélyi kérdés, mely külön preferenter megoldandó lenne, s a ki az ellenkezőt vitatja, tudva vagy nem tudva a separatisticus irány malmára hajtja a vizet, a reactionnak tesz szolgálatot;

tény az, hogy a mi még rendezni való van Erdélyben, az magában véve elég fontos és kényes feladat, de csak az összes királyságra kiható reformokkal egyidejűleg, sőt nagybárra épen azok által egyöntetűleg oldandó meg;

tény az, hogy reformmunkálatainkhoz a baloldal nem járul cselekvőleg, gáncsol és roszal mindent, de építeni nem segít, pártkérdést csinál mindenből, aztán napokon át szónokol a nélkül, hogy a corollarium a roszaláson kívül egy életrevaló, előrevivő eszmét nyújtana, névszerinti szavazást kíván ott is, a hol ez az egész demonstratio nem egyéb, mint a választókkal való nevetséges kaczerködés.

Valóban, ha Erdélyben még van valami rendezetlen állapotban, annak nagy részben maga a baloldal az oka, s az erdélyi közvélemény sokkal jogosabban fordulhat magához az ellenzékhez e szavakkal: „add vissza drága időmet, melyet elvesztegettet!“

BELFÖLD.

A szász universitás ülései.

A jan. 16-diki ülésben az ispán már említett javaslata tárgyalatott. A javaslat csekély módosításokkal el is fogadtatott; e módosítások leglényegesebbike, hogy „az egyetem csak addig ül együtt, míg a legsürgösbb tárgyak, s első sorban a municipialis kérdés fölül határozat jó létre.“ Klockner e módosítvány szavazás után elfogadtatik, valamint el az indítvány azon pontja is, mely szerint a munkálkodás megkönnyítésére 4 bizottmány választatik. E választás meg is történt, és pedig a következő eredménnyel.

Politikai bizottság: Zaminer, Wenrich, Brennerberg Ferencz, Siegler, Greskovits.

Pénzügyi bizottság: Schochterus, Hietsch, Macellariu Ilyés, Paraskiw, Schreiber.

Gazdasági bizottság: Kraus, Dobó, Bauszern Guidó, Dörr, Hermann.

Jogi bizottság: Brennerberg Gyula, Gärtner, Bologna, Artz, Bruckner.

Az elnök felhívja e bizottságokat, hogy mielőbb alakuljanak meg.

A 9-es bizottság elnökül Wächtert, jegyzőjül dr. Keint választá.

Macellariu I. kérdést tesz, ha Bedeus és Wittstock meggondolkoztak-e, hogy a 9-es bizottsági tagságot elfogadják-e? Az elnök válaszolja, hogy a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után minden megválasztott tagul tekintetik, valamig hivatalosan ki nem lép a bizottságból.

Udvarhelyszék, jan. 16.

Szombaton folyt le az udvarhelyszéki Deákpartból összehívott bizalmi férfiak értekezlete. Gyárfás D. előleges lemondása után, titkos szavazás történt, Török Albert és Pap János között. A többség Törökre szavazott. És így — éljen Török Albert, Udvarhelyszék jobboldali követjelöltje!

Gyárfás Domokos lemondott a conferentia szavazása előtt — utógondolat nélkül — és Pap János alárendelte magát az értekezleti többség határozatának, zúgolódás nélkül. Ezen visszalépett jelöltek sokképen gyanúsítá a „Magyar Polgár“; pedig jegyezze meg magának a „Polgár“-társ, hogy ezeknek sokkal több kilátásuk volt a megválasztásra, mint — Orbán Balásznak...

Egyébaránt mondják, hogy a baloldal hatalmasan korteskedik. Állítólag 1,600 frtjuk van rendelkezés alatt, választási czélokra. Ettől azonban nem sokat félünk, egész

bizonyosak lévén abban, hogy míg választásra kerülne a dolog, rég elkonferenciázták addig azt a pénzt, — sőt még — kontó is lesz. *)

De nobis fabula narratur !

Egy rendesen jól értesült bécsi szaklapban, „Warrens Wochenschrift“-jében következő, félig rejtjelmes, de mindenestre a kormány s a közönség részéről is teljes figyelmet érdemlő közlemény olvasható: Egy ismert bankár, ki régóta híres volt arról, hogy nagy nyereségeket tudott kockáztatni nélkül zsebre rakni, néhány év előtt folyamodott egy Magyarország keleti részén építendő nagy vasut engedélyért. Engedélyes gyanánt azonban nem magát, hanem egy külföldi vasutépítő céget mutatott be, mely utóbbi az egész vonal építésének magára ruházását kötötte ki. A pénzt két bécsi bank szerezte meg a részvények és kötvények kibocsátása által s úgy az említett bankár, mint a pénzintézetek milliónyi nyereséget dugtak zsebre, a nélkül hogy a részvények és kötvények tulajdonosainak biztosítékot nyújtottak volna a pálya valószínűségi kiépítése iránt, mert az állami garancia csak akkor lép életbe, ha a pálya készen lesz. Az építésnél azonban következő eset történt: A külföldi építési vállalkozók megkezdtek a munkálakat s az előhaladás aránya szerint kifizették maguknak az ezalatt megalakult társaság pénztárából a költséget. Néhány hó előtt ez összegek már oly magasra rugtak, hogy a pénzkezelő bank, valamint a vasúttársaság igazgatóságánál gyanu merült fel, vajlon nem kaptak-e már az építők többet, mint a menynyt a teljesített munka megér. Az építők ugyanezekkor újabban 1.700.000 forintot kívántak. Ez újabb követelésre tehát azon válasz küldetett, hogy addig pénz nem adatik, míg az igazgatóság meg nem győződik az eddig teljesített munka értékéről. E válasza az építők rögtön beállítottak minden munkát — s csodálatos! az illetők kifizették az 1³/₄ milliót; de még csodálatosabb hogy az építők ennek dacára nem csak nem folytatják a munkát, hanem végeládsra hirdetik mindenféle építési eszközeiket. A pálya építésére még 16 millió forint áll rendelkezésre, szükséges pedig 24 millió forint; az építési vállalkozók tehát 8 millióval többet kaptak, mint a mennyi őket megillette volna. Ki fogja e roppant kárt viselni? A részvényeket kibocsátó bankok azt mondják, hogy ők csak bizományosok voltak, — s a felelősség első sorban az igazgató tanácsot illeti a hallatlanul botrányos hanyagságot, melyet az építés feletti örökös tanúsított. — Vasuti papirjaink hitele, a pálya építésének fenakadása által nagy károsodással fenyegetett részvényesek érdeke ez ügyben a legsürgősb és legerélyesebb fellépést teszik szükségessé a kormány részéről is. Az említett bécsi lap újmutatásai szerint e válsággal fenyegetett pálya alig lehet más mint a magyar keleti (erdélyi); elvárjuk az igazgatóságtól a közönség érdekében a mellőzhetlen felvilágosítást. (Reform.)

Országgyűlési tudósítás.

Pest, január 17 1871.

(i. x.) Elnök: Somssich Pál d. e. 1¹/₄ 11-kor megnyitja az ülést.

Napirend: Az ujoneozási t.javaslat folytatólagos tárgyalása.

A ministerek közül jelen van: Andrássy Gyula gróf, Bedekovits, gr. Festetics, Szlávay, Kerkapoly.

A tegnapi ülés j.könyve felolvastatván, hitelesített. Elnök néhány magánkérvényt mutat be.

Napirendre térvén a ház, mindenek előtt:

Horn Ede emel szót. Kívánja, hogy azon csekély önállóságot, mely még hazánkra az önvédelemben megmaradt, ne áldozzuk önmagunk fel. A folyó hadjárat bizonyítja, hogy az állandó hadsereg mit sem ér, és ezen elv mindig teher marad a népekre. De ez által oly terhek rovatnak a nép vállaira, melyek ezek viszonyaival, méltányos arányban sincsen. A hadügy Magyarország brutto jövedelmének 36%-át igényli. A „különvéleményt“ el nem fogadja.

Andrássy Gyula gróf. A jelen ülésszak feladatát tekintve, nem szeretné magára vállalni azon felelősséget, mely a szönyegen levő tárgy feletti vita szerfeletti hosszabbítása által keletkezne. A kormány a „hadosapatok“ kifejezése által nem akar egy régi cím kikiűzőlni, mert eddig is ez használtatott. Tagadja, hogy a ministerium jogainkból valamit fel akarna adni, mert 1867 óta az ujoneczok megajánlása mindig oly cím alatt történt, mint azt a t.javaslat jelenleg teszi, s így a törvénynek sem adatott más magyarázat, mint minőt az magában foglal; de nem is lehet itt más tenni, mint becsületesen ragaszkodni azon értelmezéshez, melyet a törvénynek adtunk. Ha az ellenzék értelmezése szerint létesülne a hadsereg, úgy két sereg létezend, mely nem közösen, hanem csak kölcsönösen védene a birodalmat, s e kölcsönösségből nemsokára két oly sereg állna egymással szembe, mely egymást fenyegetné. Az osztályok többségének véleménye nemcsak a törvénynek, de még nyelvtanilag sem felel meg céljának. A törvény világosan egy közös hadsereget és külön a honvédséget állít fel; és nyíltan mondja, hogy az ujoneczok a „magyar hadsapatok“-ba fognak besoroztatni. A kormány feladata, hogy megóvja a hazát egy közte és a korona közti összeköttetéstől, ezen elveket fogja a kormány követni, míg ő ennek élén, és ennek tagjai azok lesznek, kik mostan azok, s azért határozottan visszautasítja a közp. bizottság többségének véleményét. (Helyeslés.)

Várady János, a kisebbség véleményéért emel néhány szót.

*) Megbocsát t. levelezünk, hogy levelének többi — személyekre vonatkozó — részét ezúttal mellőzzük, és pedig azért, mert a pártoskodást, nemzetünk e csunya jellemvonását, nem kívánjuk szítani, s főként azért, mert bizunk Udvartelyszék értelmes közönségében, hogy ott, hol elvekről van szó, nem fogja magát sem bizonyos alattomoskodás, sem bizonyos ígéretek által eltántoríttatni. Szerk.

Vécsey Tamás. A törvény czime nem lehet közös dolog a törvényhozásnál. A törvényben a magyar hadsereg külön említettik, melyet a birodalom határain kívül a fejedelmek, csakis a felelős miniszterium ellenjegyzése mellett vezérelheti. A közp. bizottság jelentését kéri elfogadtatni.

Br. Simonyi Lajos. A kisebbség véleménye azon eszméket foglalja magában, melyek csakis néhány régi tábornok fejében élnek még. Az ez irányú cím változtatások igen káros következményeket szülnének, s végre csakis a közöshadseregbe fogunk ujoneczokat adhatni. Azt hiszi, hogy a jelen világsemenyek közti békehajlamot kormányunknál csakis azon tudat idéző elő, hogy: közöshadseregünk van. A közp. bizottság jelentését fogadja el.

Ivánka Imre. Ha a ministerelnöknek a magyar hadsereg felállítását sikerülend, igéri, hogy házról házra fog járni, miszerint ennek emlékszóbor emeltessék. Csak II. József császár alatt kezdtek a magyar ujoneczokat a német ezredbe besorozni, azelőtt mindig magyar sereg létezett; ha ez tehát ezelőtt létezhetett, miért nem lehetne ez a jövőben is. A magyar érdek nem igényelhet más kormányformát, mint a monarchikust, s így a dynastiának sem lehet más érdeke, mint a nemzeté, s azért ragaszkodik a „magyar hadsereg“ féle címhez. (Éljenzés balról.)

Dőry János. A nemzet sorsát nem látja a mostani kormány kezei közt biztosítva, ellenzi a kisebbség véleményét.

Várady Gábor. Érezvén a ház türelmének fogytát, csak néhány futólagos észrevételt kíván tenni. Ha a miniszter a viszonyokat ismerte már 1867-ben, úgy akkori ez irányú szavaival csak port kívánt a nemzet szemébe szórni, az ellenzék folytonosan kívánta a törvény megtartását, és így a „magyar hadsereg“ cím felvételét is; melyet a tulajdon is az 1868. XL. t. cz. 12 §-ában, oly nagy vívmányként fennen hirdettek. Elismeri, hogy a kormány e téren sokat tett, habár még nem minden történt meg. Valamint, ha a huszárt nevével, úgy ha a magyar hadsereget címetől fosztjuk meg, elveszünk tőle a hősiessége varázsát, melyet semmivel sem lehet pótolni. Rajongás nem az, hogy a magyar hadsereg a törvény értelmében kívántatik, hanem az, hogy eszméket állít fel a kisebbség tények helyett. (Helyeslés balról.)

Ghyeczy Kálmán. Ha a közp. bizottság többségének véleménye el is fogadtatik, úgy — fájdalom — még sincs önálló magyar hadseregünk, az kiegészítő része maradván a közös hadseregnek. A közp. bizottság jelentésével elég tétetik a közjog alapfeltételeinek. A kisebbség jelentésével azon csirát kívánja megfojtani, melynek törvényneve tételeinek megtagadását annak idején már azért sem merték megtenni, nehogy ezzel a nemzettel az egész kiegyezési mű ellen izgatták volna. Az önálló magyar hadsereg inkább képes a monarchia és a dynastia érdekeit megvédeni, mint a közöshadsereg. A történelem lapjai mutatják, hogy hajdanta az érzelme és vágyak vezérlék a haderőt, de most csak a honszerelmek lelkesítheti ezt, pedig éppen ez az, mit a közöshadseregben minden áron kiítani vágnak; s ez idéző elő Solferinot és Sadvát. A magyar hadsereg felállítását a delegatái intézményének feladata is könnyítenék; mert megszűnnék a közös hadseregi budget megállapítása, s így, az olyanná tétethetik, melylyel a nemzet inkább fog megbarátkozni. (Éljenzés balról.)

Deák Ferencz. (Halljuk, halljuk!) Mutatja, hogy 1867-ben voltak itt olyanok, kik a külön magyar hadsereget nem óhajták, s olyanok, kik ennek létét azért tagadták, mert ez a közös hadsereg kiegészítője. Szeretné tudni vajjon a lelkesültséget e szó „magyar hadsereg“ egyedül fogná-e előidézni, ha ennek szervezete a régi maradna? Tudni vágya, vajjon a haza többi nemzetiségű ujonezait lelkesítené-e azon öntudat, hogy ily hadseregbe soroztatnak. A sokszor idézett törvény 12 §-a oly sereg felállítását határozza meg, mely a közöshadsereg kiegészítője; s ennek folytán az országgyűlés mindig oly cím alatt szavazta meg az ujoneczokat, mint azt most a kormány kéri. Az 1802. I. t. cz. használja ugyan a magyar „hadosereg“ szót; de a legközelebbiben is már csak hadsapatokról szólnak, látszik tehát, hogy akkor is az „exercitus“ szót sem vették „sereg“, hanem „csapat“ értelmében. Hasonlóan járt az országgyűlés az előtt is el. Az önálló hadsereg felállítását csak akkor leend szükséges, ha a „personal unit“-t akarják létesíteni, mi meggyőződése szerint csak ártalmas leend hazánkra; de míg hazánk és a birodalom többi orszárai közt a kiegyezés fenáll, addig mind azt, mi ily tévmagyarázatokat idézne elő, ellenezni fogja. A tényekkel kell számot vetni, s ez bírta a többséget a kiegyezés létesítésére, ennek aláírása hazánkra vést hozna. Ellenzi a többség jelentését. (Élénk éljenzés.)

Tisza László. Nem akarja az ellenzék azon bár meggyőződésük ellen, megkötött kiegyezési szerződés felbontását, de ellenzi ennek pontjainak szántszándékos megváltoztatását. Kérdi, meddig fogunk még újabb áldozatokat hozni. Fájjalja, hogy előtte szóló okoskodásból az 1848. törvényeket egészen kifelejté. Mutatja, hogy a honvédelmi hadjárat alatt, csakis a nemzeti lelkesülés vitta ki a győzelmeket. Sem a haza, sem az uralkodó trónja biztosítva nem lesz mindaddig, míg az önálló magyar hadsereg nem létesíttetik. (Helyeslés balról.)

Szavazás által a vita folytatása határozatván el, a közp. bizottság előadója Gyórfy Gyula szólván, védeve saját álláspontját; a kisebbség részéről Királyi Pál nem kívánván szólani, a szavazás holnapra halasztatott és ezzel az ülés d. u. 1¹/₂ 3-kor befejeztetett.

Rövid válaszul.

L. Bodó (r.) L. egészen másról beszél (a „K. K.“ jan. 14., 17- és 19-ki számaiban „városunk börtönállapotáról“) fölirat alatt“) mint a miről magát igazolni kellene.

E t. lap olvasói ösmerik a kérdést, mely a városi

*) A város van börtönben??

Szedő.

képviselőt jan. 11-diki ülésében a városi börtön-ügyre, a városi ügyész fölterjesztésére s az igazságügyér leírására vonatkozik.

Ama képviselői gyűlésben nem az ellen történt felszólalás (a mint azt Bodó ur érzékeny szívé olvasóival elhitetni akarja), hogy a v. ügyész miért engedelmeskedett a királyi ügyek igazgatóságának és hogy miért rajzolt a városi börtön állapotáról hiv képet, hanem az ellen, hogy a város által fizetett ügyész, azon börtönről, melyet a város tart fenn s szükség esetén a város javíttat vagy éppen épített újra: miért nem tesz a városhoz jelentést, hogy javíttasson ott hol neki kötelessége javítani; a miniszternek ma, midőn az első foku bíróságokról szóló t.-czikk még életbe léptette nincs; ma, midőn a városi törvényszék tartása még a város joga s kötelessége: csak azon esethen lévén beleszólása ez ügybe, ha a város vonatkozó kötelessége betöltésétől. Már pedig kérdjük, ismételve, hogyan segítsen a város börtönei állítólag elhanyagolt állapotán, ha a v. ügyész most is, a dolog fölmerülte után is, a „K. K.“ hasábjain, mint privat ember lamentál, de a képviselőnek, az első illetékes fórumnak, mint hivatalnok jelentést nem tesz, sőt nem állítja olvasói előtt bevallani, hogy a börtön ügyéről a képviselőben „1867 óta egy hangot se(m) hallottunk.“

De hát ki utján halljunk, ha nem saját ügyészünk utján, ki a helyett, hogy bennünket fölszólítana a javíttatásra, kiknek a szükséges költségeket hordoznunk kell, a kir. ügyek igazgatósága utján az igazságügyi miniszteriumhoz tesz csupán jelentést, mely természetesen jobban tudván a dolog rendes menetét a nem laicus ügyésznél, az ügy illetékes elintézése végett az ügyész hámgötti jelentését a képviselőhöz tette át.

És hogy a városi képviselő is ugyanazon nézetben volt ez ügy felől s a felszólaló „indignitóját“ magáévá tette, ennek bizonyosságul hadd álljanak itt a közgyűlés erre vonatkozó határozatának bevezető sorai, a jegyzőkönyv szavai szerint:

„Ezen miniszteri tisztelt rendelethől képviselő közönség felettébb kellemetlenül értesülvén, hogy a város közügyésze a létezhető kebl börtönhiányokról, az ezek orvoslására első sorban hivatott képviselőt kikérülésével teszi a felsőbbbséghez jelentését“ sat.

Mindezekből — ha akarja — beláthatja a t. ügyész ur, hogy a „laicus“ képviselő jobban ítélte meg éppen a „szeregetett város“ érdekében ez ügyet, mint a tudós ügyész ur. Midőn tehát visszautasítjuk a Bodó féle lamentatiokat egész hosszadalmasságukban, reméljük az ügyész ur saját érdekében, hogy jövőben szigorubbán betölti városunk iránti kötelességét.

Az illető v. képviselő.

KÜLFÖLD.

(s) A londoni conferentia, mely tegnapi táviratunk szerint f. hó 24-re ismét elnapoltatott, mint nem rég irtuk volt, nem csak tulajdonképeni tárgyaival, mely létrejövételére okot szolgáltatott, t. i. a párisi szerződésnek a fekete tenger semlegesítésére vonatkozó pontjával s illetőleg Oroszország erre vonatkozó követeléseivel fog foglalkozni, hanem igen valószínűleg a béke-közvetítő szerepét is elvállalja. Az erre vonatkozó legújabb hírek szerint éppen az osztrák-magyar monarchia terjesztendi elő e kérdést képviselője gr. Apponyi osztrák-magyarországi nagy követ által, és pedig Bismarck helyeslése mellett. Sőt egy távirat még azt is jelenti, hogy még a békejavaslat részletei is monarchiánktól származnának s főbb pontjaikban a következőket foglalják magukban: 1.) Franciaország átenged Németországnak 20 hadihajót, fizet 1 milliárd tallért s átenged 4 német mértföldnyi széles területet a Rajna balpartjának egész mentében; 2.) Franciaország átenged egy erődöt (Párisnál) a béke megkötéseig, Poroszország pedig addig 2 millió adag élelmet biztosít Páris számára, s 3.) Franciaország a Rajnától 20 mértföldnyi távolságnál közelebb eső (Németország felőli) erődeit lerombolja.

Nem sok jóserővel kell bírunk, hogy e pontokat, melyek teljesítése által az eddig nemcsak elsőrangú, de sőt vezérszeret játszott Franciaország a második, sőt harmadrendű államok sorába lesüllyedne, előre olyanoknak tekintsük, melyeket Franciaország, ha hű marad programjához, melyet Sedan után állított fel, és a míg egyetlen katonája lesz, semmi esetre nem fog elfogadni, még alapul sem a békétárgyalások megkezdésére. Hisz akkor mire való volt a vérfürdő, mire a majd 5 havi gigási harc, melyben a hős nép úgyszólván mindenét kockáztatta?

A csatatérről a legközelebbi napokban jelezte a távsodrony, hogy Bourbaki f. hó 14-én jobb szárnyának kelet felé való kiterjesztése által Montbeliardot fenyegette, sőt több órai csata után Montbeliard előtt több helységet elfoglalt.

Ez időtől fogva a távsodrony teljesen hallgatott Bourbaki Montbeliard elleni hadműveletéről, pedig ez a 14-diki eseménynel nem ért véget. Montbeliardot, mely Belfort kulcsának tekinthető, Werder — mint látszik — minden összevonható erejével meg akarta védeni, mely ellen Bourbaki f. hó 15-én, szintén seregének legnagyobb részével előre nyomult, mint ugyancsak ő 15-én este távirja kormányának, Montbeliardot, a várpalota kivételével, elfoglalta. Másnap a harc újra kezdődött. Ennek kimenetéről hivatalos sürgönyök nem érkeztek ugyan, de a magán távirati tudósítások határozottan arról szólnak, hogy Werder Bourbaki által teljesen megveretett, s Altkirch-felé üzetett, így tehát hadműködési vonalától teljesen elvágtott. Valószínű ugyan, hogy a vérmes remények, melyeket némely optimistább, általunk is közölt táviratok keltettek, nem teljesülnek, annyi azonban máris bizonyosnak látszik, hogy Werder Montbeliardnál csakugyan megveretett, mert legújabb berlini hírek szerint a poroszok Belfort

NAPI HIREK.

ostromával fölhagytak, mi más szavakkal annyit tesz, hogy Bourbaki Montbeliard elfoglalása által Belfort elhagyását a poroszokra nézve stratégiailag szükségessé tette. S tegnapi táviratunk szerint már nincs messze Belforttól, melynek fölmentése ennél fogva minden órában várható.

Chanzy tábornoktól négy nap óta ismét érkeznek jelentések. Ezekből, habár világosság és részletesség tekintetében sok kívánni valót hagynak fenn, mégis kitűnik, hogy Chanzy nincs annyira szétverve, mint a porosz seregnyökök állították. Visszavonulását Chanzy taktikailag is előg szabályosan hajtja végre; mert koronkint képes szemközt fordulni az ütköző seregekkel, s visszavonulása sem valami firszirozott, mert még mai nap sem érte el Lavalt, mely vonulási irányvonalába esik.

A diplomatai csatátér híreiből megemlíthetjük azon távsürgönyt, melyet Bismarck Chaudordy, a francia külügyminister helyettesének azon körsürgönye ellen intéz, melyet a francia külügyér helyettese a porosz hadseregek által Franciaországban a békés lakosságon elkövetett barbar kihágásai és kegyetlenségei földerítése tárgyában mult hóban az európai hatalmakhoz intézett. A fölöttébb terjedelmes okmány kevésbé foglalkozik a Chaudordy által támasztott vádak tagadásával, mint annak példák általi bebizonyításával, hogy a porosz hadvezénylet a francziák részéről elkövetett népjogsértések miatt kényszerített szigorú rendszabályainak végrehajtására.

Ezen diplomatai okmányváltás, melyben egyik hadviselő fél a másikra törekszik hárítani a jelen háboru folyamában fölmerült embertelen tettek indokát, kétségtelenné teszi, hogy ama barbarismus, melyről a jelenlegi háborut az európai civilizáció jogosan vádolja, mind a két hadviselő fél részéről széles terjedelemben üzetett.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, jan. 20. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: jan. 20. 1 ó. 10 d. u.

Vilmos császárrá való kikiáltatása Versaillesban megtörtént. Favre felszólította Bismarckot, hogy neki a londoni konferentiára menvelet szolgáltatasson.

Bourbaki jan. 17-dikén megtámadta Werder seregét, mely elsánczolt és nehéz ágyúkkal erősített hadállást foglal el; azonban visszavertett. A második német hadtest állítólag egyesült volna Werderrel.

Chanzy visszavonulását megszüntette, mert Dünkerből 50,000-nyi erősítésre számít.

Faidherbe Rheims felé vonul. Goeben se gélyt kér, hogy tarthassa magát.

Párisra naponta 300 gyújtó bomba dobattik.

Táviratok.

Bordeaux, jan. 17. Bourbaki tábornok jelenti, hogy folytatja előnyomulását Belfort-felé. — Chanzy tábornok jelenti: Visszavonulásunk jó rendben eszközöltetett. Kémszemléink alkalmával több fogoly esett kezünkbe. Alençon általunk odahagyatott.

Berlin, jan. 18. (Hivatalos.) Brevilliersből jelenti e hó 17-ről: E nap éjszakáján Keller tábornok elfoglalta Frahier helységet; megtámadta Chenebriert, elvette apodgyászokat és 400 fogolynál többet kerített kézre. Reggel eredménytelenül ujtá meg az ellenség támadását Chagey ellen. Délben meg Bethincorust helységet támadták meg a francziák.

Montbeliardnál és Lucztói nyugatra élénk ágyuzást lehet hallani. D. u. 4 órakor a francziák tulyomó erővel támadák meg Keller tábornokot; ez utóbbi azonban szilárd állást foglalt Frahiernél. A németek részéről a veszteség a 3 utóbbi nap alatt mintegy 1200 halott és sebesült.

Bordeaux, jan. 17. A „Cor. Havas” magán tudósításai jelenti. A Páris elleni bombázás ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben nagyon jelenték-telen hatásnak bizonyul; a lakosság hangulata kitűnő.

A „Temps” a Párisban lévő diplomatai tes-tületnek egy iratát közli Bismarckhoz, — panaszol-ván, hogy a bombázás előlegesen nem jelentetett; az illető követek intézkedéseket kívánnak honfítár-saik védelmére.

London, jan. 18. A szokott formáságok elin-tézése után a conferentia e hó 24-ig elnapolta ma-gát, hogy a francia meghatalmazott megérkezését bevárja.

Bern, jan. 17. este. A Pruntrutban lévő schweiczi csapatok parancsnoka hivatalosan jelenti: Ma ismét csaták voltak az egész hadvonalon.

London, jan. 17. A „Times” Páris bombáz-tását katonai szempontból collossalis tévedésnek mondja. A „Morning Post” jelenti: Granville lord a conferentiát békés beszéddel nyitandja meg, mire az orosz követ, b. Brunnow igen békülékeny mo-dorban fog válaszolni. Favre a jövő héten ide ér-kezend. Lehetetlen, hogy az európai képviselők gyű-lekezete meg ne kísértse a Német- és Franciaor-szág közötti ellenségeskedések megszüntetésének lét-rehozását.

— A király, ki 19-én reggel 7 órakor Gödöllőre uta-zott, ha véletlen körülmények meg nem változtatják a tervet, körülbelül két hétig, és esetleg tovább is, egész a delegációk működésének befejeztéig, marad a magyar fő-városban. Ez idő alatt még egyszer felrándul egy napra Bécsbe, Budán időzése alatt több előkelő vendég fogja meglátogatni, kikkel Gödöllőn és József főherczeg birtokán is fog rövid időt töltetni.

— Öberg, honvéd főhadnagy e hó 15-én idült el Bécsbe, hogy ott az erdélyrészi honvéd kerületbe szántmit-zrailleusoket átvegye és rendeltetési helyükre szállítsa.

— Niedergesäss ur kiadta vasárnapi és keddi elő-adásainak műsorát. A „tudományos estély, a tapasztalati és mulattató természetből, a gályanizmus, villanydelegessé és inditási villanyosság köréből ígér érdekes mutatványokat. Igya villanyos nap, Ruhmkroff féle inductrons ap-parat (Duborg testvérek készítménye), mely 12"-nyi szikrákat ad; az északi fény stb. A nagy falragasz ezenki-vül 23 mutatványt sorol föl, melyek azon jó hirtől követ-keztetve mely Niedergesäss urat megelőzte, nem csak tanu-lságos, hanem mulatságos estélyt is ígérnek a közönségnek. Az előadás 7 órakor kezdődik a redout-termében; jegyek elő-re válthatók a két könyvkereskedésben s Himmelsstein és Tauffer kávéházaiiban. Helyek ára: körszék 2 fr. Sámozott hely 1 frt. Bemenet és karzat 50 kr. Deákjegy 30 kr, Felhívjuk t. közönségünket, saját érdekében, ez érdekes elő-adásokra.

— Özv. Zeyk Dánielné, szül. Vay Katalin, az ösma-gyar jellegű matrónák e tiszteletreméltó példánya, e hó 16-án hunyt el Nagy-Enyeden élete 86-ik évében, számos családja körében. Áldás hamvaira!

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara f. hó 23-án d. u. 4 órakor közgyűlést tart. Tárgysorozata: 1., kérvény a M.-Szt.-Mihálytelkén állítandó posta kiadásá-gért. 2., az enyedi iparosok kérése a Maroson át építendő állandó híd ügyében. 3., a pesti kereskedelmi kamara kör-irata a vasúti állomásokhoz vezető utak jó karban tartása ügyében. 4., az eperjesi közséknutató társulat körlevele az urbéri maradványok rendezéséről szóló törvényjavaslat zá-radéka ellen a szabad kutatást illetőleg. 5., a külföldről érkező árúk önkényes megvámolása a közbeeső állomá-sokon.

— Szamosújvárt a kereskedő társaság saját tano-dája javára február hó 18-án zártkörű tánczvigalmat fog rendezni, bálanyául Placsintár Dávidnét kérte fel a bál-rendező bizottság.

— Nemesleklü adomány. A „Pester Lloyd” szerkesz-tőségében valaki véletlenül megjelent és 200 darab Na-poleonodt tett le a francziák javára. Nevét ezen ember-barát elhallgatni kívánja.

— Az „Aug. Allg. Ztg.” szerint decz. 25-én a ba-jor pályákon összesen 990 vasúti waggon volt; de azóta már azok fele Ausztria felé indított.

— A turkók s znávok Hamburgban eléggé élleme-seknek mutatják magukat, dolgoznak mint napszámosok, hordárok, vasúti munkások, szóval igyeksenek ellenséges földön is becsületes módon kenyerüket keresni.

— A nőegylet által rendezett első álarczos bál e hó 19-én tartatott meg a Redoute termében. Emlékszem még, hogy gyermek-koromban nagyon sokat hallottam dicsérni azon mulatságokat, melyek álarczos bálok alkalmával ki-nálkoznak; megvallom, hogy magam is óhajtottam azon időpont eljövételét, midőn én is élvezhetem az álarczos bálok mulatságát; de itt is valósult az, a mit az ember naponként tapasztalhat, t. i. a szeméyek és tárgyak kép-zetünkben mindig nagyitva jelennek meg, és a távollevő mindig szebb a jelennél. Mióta elértem azon kort, hogy az álarczos bálokat meglátogathatom, gyakran kellett ta-pasztalnom azt, hogy nem igen különböznek egymástól, az egyedüli különbség csakis a látogatók társadalmi állásában fedezhető fel. Ezen körülménynek köszönheti a jótékony nőegylet által tegnapelőtt rendezett álarczos bál is fényét. Számos, de válogatott közönség töltötte meg a Redoute termét és látszott is a jókedv hatása, mert reggel 7 óráig senkinek se jutott eszébe távozni. Itt-ott feltűnt egy-egy élczes női domino, a ki incognito-ját jól fel tudta hasz-nálni a hozzá közeledők faggatására; de a női dominók legnagyobb része tanácsosnak vélte az általános mozga-lomban részt nem venni. Eszményi öltözéket sehol sem szemléltünk, egyetlen-egy kártyás alak tűnt ki a fehér, fekete, rózsaszínű s sárga dominók közül, de ezen alak sem ébresztett figyelmet élczé által. Bár megelégedve hagy-tuk el reggel a termet, midőn a vérmes ifjuság tánczhoz fogott, még sem fojthatjuk el sajnálkozásunkat a fölött, hogy a kolozsvári ifjabb urak restellik álarczot tenni és nem érvényesítik különben elég pazar élczüket. Azonban a közönség így is mulatott és a nőegylet célt ért, mert a jövedelem elég jelentékeny volt.

— Dohány-szivarkalamítás. A helybeli dohánygyár-ban több dohány- s szivarfaj hiányzik, nevezetesen az any-nyira kedvelt seraglio s középfinomságu török dohány, to-vábbá a 2 kros cigarették már napok óta nem kap-hatók. Miután a kincstárnak érdekében áll a dohánygyed-árúságot föntartani; a közönség is méltán megvárja, hogy hivatalnokai gondoskodjanak, hogy dohány- s szivarfajok-ban soha se legyen hiány és pedig annál inkább, mert ez nem az első eset, hogy Kolozsvárt az egyik vagy másik faj nem volt kapható.

— Ceresa, biztos forrásból merített hír szerint Fe-hérvárral hat heti vendégzereplésre szerződött. A közön-ség csak öröndhet, ha e hír valóslu, mert ez által operai előadásainkban nagy hiány pótoltatik.

— Szépné Mátyr Laura, mint már korábban emli-tettük, Szabadkára hat előadásra szerződött és tegnap uta-zott oda. A városban szárnyaló hír ugyan azt rebesgeti, hogy Szépné nem akarja Kolozsvárt maradni, ha a szín-házi bizottmány maga kezeli a színházat és e vendégze-replés csak a szerződötésre egyengetné az útát: mi azon-ban hajlandók vagyunk igaznak tartani azt, a mi a szín-lapon olvasható, t. i. hogy nevezett színész-nő csak a szer-

ződésben kikötött 14 napi szabadság-idejét használta fel arra, hogy tölne idején más közönségnek is mutassa be magát.

— Fölvilágosodás jöjjön el a te országod. Egy falusi gazda házához e napokban egy oláh cigány-nő betért jöven-dőt mondani. A gazda honn nem létében annak neje több-nemű ajándékokkal látta el a jósnőt, s kérte, hogy teheneit a rontás igézete alól szintén mentse föl. A cigány-nő erre egypár fehérenmüt és fejzevalót kívánt e czélra, miket meg-kapván az udvarra ment, hogy varázserejét a tehének fölött érvényesítse; a házínó hiába várta vissza, mert a jósnő már akkorra túl járt a határon.

— A föld összes lakosainak statistikája. Legújabb statistikai adatok szerint a föld összes lakosainak száma: 1,228 millióra becsülhető, ezek közül 522,000,000 a mon-gol-, 360,000,000 a kaukazi-, 190 millió az aethyopiai-, 176,000,000 a malayi, 1,000,000 az indo-amerikai fajhoz tartozik. — Az évi halálozások száma 33 1/3 millió, tehát minden másodperczenben egy ember hal meg. — Az életkor középhossza 33 évre becsülhető; a 7-ik évet csak minden 4-ik, a 60-kat minden 100-ik, a 90-ket minden 500-ik, végre a 100-dikat minden 100,000-dik éri el. — Az ösz-szes emberek 3642 különböző nyelven beszélnek, a tájnyel-veket ide nem számítva s 980 vallás szerint imádják iste-nöket. — Európában minden 28-ik ember katona.

— A kolozsvári takarékpénztár 1870 deczember havi üzletforgalma. Bevétel: Betétek 184 tétel után 69,015 frt 73 kr. Visszaízetett váltók 63,245 frt. Vissza-fizetett előlegek 6340 frt. Befizetett kamatok 2032 frt 35 kr. Különbféle díjak 538 frt 80 kr. Magyar ált. hitelbank letéteményéről kibocsátott m. állampénztár-jegyért 100 frt. Bécsi bankháztól értékpapírokért 10,650 frt 34 kr. Értékpapírok eladásából 2587 frt 50 kr. Ertékpapi-rok kamatai 336 frt 85 kr. Többek számlája 6000 frt. Házbr 8 frt. Államilleték előlegek után 20 frt 90 kr. Összesen 161,322 frt 41 kr. Pénztári maradvány nov. 30-ról 78,207 frt 54 kr. Főösszeg 239,529 frt 95 kr. — Kiadás: Visszaízetett betétek s tökécsített kamatok 80 tétel után 32,152 frt 57 kr. Kifizetett betéti folyó ka-matok 121 frt 13 kr. Leszámitolt váltók 79,855 frt. Elő-legek értékpapírokra 5106 frt. Értékpapírok után meg-térített kamat 861 frt 86 kr. Bécsi bankháznak értékpapírokért 11,275 frt. Kifizetett osztalék 92 frt. Tiszti fi-zetésekre 141 frt 66 kr. Kezelési költségekre 322 frt 18 kr. Megjelenési tiszteletdíjak 96 frt. Magyar ált. hi-telbank m. állampénztári jegyért 100 frt. Államilleték előlegek után 20 frt 90 kr. Összesen 160,642 frt 79 kr. Pénztári maradvány deczember 31-én 78,887 frt 16 kr. Főösszeg 239,529 frt 95 kr.

KÖZGAZDASÁG.

— A mezőség, Erdély ezen alfölde, mind e mái napig a legszegények közlekedési eszközök dolgában, keleti részében Szt-Mihálytelke, mely a legközelebbi postáktól mintegy öt mértföldre esik, posta-állomás megnyitását fá-radozik. Sikert ohajtnak.

— A csődök statistikája. A bukásokat ille-tőleg a helyzet 1870-ben valósággal nem volt olyan, mint a milyennek a politikai esemény után képzelti lehetett. A bécsi lapok kimutatása Ausztria-Magyarországra szól együt-tesen. 1869-ben volt 830 csődbejelentés, míg 1870-ben csak 529 fordult elő. Ebből esik Bécsre és környékére 145 (30-al kevesebb, mint a megelőzőtt évben), Csehországra 72, Magyar és Horváthországra 142. Magyarországon magára Pestre 69 esik, s így a mi már nem vigasztaló, valamivel több, mint a megelőzőtt évben, míg a vidéki bukások száma kevesebb.

— A malomipar, mely a királyhágón tul iparvállala-taink sorát megnyitotta, s gazdaszatunkra oly nagy be-folyást nyert, nálunk is kezd lendületet nyerni. A mult év végén Bethlenben gr. Bethlen Sándor jószágán egy vízi műmalom indult meg s ezzel azon vidéknek három műmalma van. Velies Károly frátai jószágára, hogy a viz-telen Mezőség örlési bajain könnyítsen, egy Rajka által készített szárazmalmat állítottat fel. Azonban mindezen műmalmok mellett a nép még mind nem bir lemondani összokásáról, hogy egy pár véka gabonával napi járó földre kinozza marháit, s ott néha napokig várakozzék.

— Brassóban önkéntes tűzoltó egylet alakult, mi első ily egylet lenne Erdélyben, ha szétozslás nem fenye-getné, miután felszerelésök költségeit a város nem akarja hordozni. Németország, sőt Ausztria majd minden nagyobb községének van ily egylete, tul a királyhágón Pest, Poson után már több város szervezkedik, ohajtandó volna, hogy nálunk is visszhangra találjon.

— A nagyváradi kolozsvári vasut-vonal szállított mult decz. folytán 10,365 utast, 132,797 mázsa értéket. Bevett személyekért 13,136 frt 32 krt, szállítmányokért 33,154 frt, összesen 46,292 frt 32 krt, sept. 7-étől decz. végéig összesen szállított 50,486 utast, 478,832 mázsa szállit-mányt, bevett összesen 197,645 frt 20 krt.

— Az arad-fejérvári vonal mult deczemberben szál-lított 24,353 utast, szállítmányt 351,800 mázsát, bevett összesen 99,172 frt 4 krt.

— A pesti kereskedő ifjak társulata a szathmáriak megkeresése ötletéből felszólítást intéznek polgártársaikhoz, nyomozniak és tudassák vele, ha vajjon egy általuk meg-indítandó kereskedelmi szaklap találna-e kellő viszhangra és előfizetőre, elejétől fogva szándékukban állván egy ily lap megindítása. Ohajtnak, hogy sikerüljön.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 19-kén 5% Metalliques 100 frt 58.— Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 67.25. 1860. Köl-csön 94.80. Bankrészevény 724. Hitelintézeti részevény 200 frt. 250.40. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 124.20. Ezüst 122.— Cs. kir. arany 5.85 1/10. Napoleondor 9.95 1/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 77.75. Temesi 76.50. Erdélyi 74.50. Horváthországi 82.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

(37)

(1-1)

A hivatalnok és k. segéd uraknak!

„100 frt. o. ért.”

havi fizetést biztosíthat magának örökre,
ki készpénzben 1000 frt. biztosítékot képes letenni.
A biztosíték különben, később, 6 százalékos egyszerű kamataival együtt,
viszszaadatik.

Bővebb értesítést nyerhetni ily cím alatt

Glück auf! Nro. 7.

Poste restante.

Karlsburg.

Hallatlan olesó árak.

(16)

(6-*)

Fársangi czikkek!

A legcsinosabb legyezők,

bouquet tartók,

világzerte divatos

aczel- és talmi arany-ékszerek,

a melyek csillámlásukban a legvalódibb ékszerrel
vetekednek;

mindenféle álarczok,

Füzértáncz (Cotillion) jelvények,

legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök,
fogporok és pépek

a „nagy Bazár”-ban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére
tisztelttel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

CSAPÓ SANDOR.

Diszes kirakat.

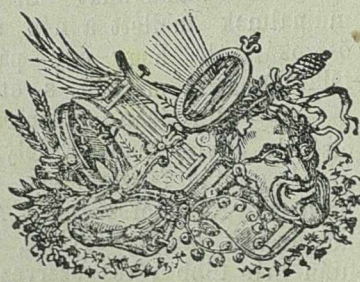
Valódi czikkek.

(39) Maroszákon, Kis Görgény községben
van 1000 darab szép eperfa, 15
évesek, hasznosbérbe kiadó, a legutányo-
sabb áron, egy vagy több évekre is. A
legközelebbi postaállomás az ákosfalvi
fél órányi távolságra esik a nevezett köz-
séghez. Bővebben értekezéshetni felőle a
tulajdonossal személyesen, akár levélben,
a nagy kendi kir. postahivatalnál. Január
16-án, 1871.

(32) 50 veder 1862 beli TASNÁDI BA-
KATOR eladó. Bel-magyaruteza Nro. 404.
sz. házánál.

(33) Bethlenben
b. Bánffy Dezsónél
található:
40 szekér eladó széná.
1500 véka zab.
12 darab igára alkal-
mas ló.

ELŐLEGES

báli
JELENTÉS.A városi redoute hasznobérloje a folyó 1871-diki farsangi
idény alatthárom álarczos és tánczczal egybekötött
bált rendezend, u. m.

Február 5-kén

„ 12 „ és

„ 19-kén.

Nagyobb érdekltség végett a bálak mind maszk-menetek-
kel lesznek rendezve.

Az első, és megfelelő jelmez-menettel

köztársasági-bál

czimen adandó vigalom egész tiszta jövedelmének felét
hasznobérlo a francia sebesültek részére ajánlotta fel.

Mind három bálra előre válthatni bérlet-jegyet 2 frtjával.

Egyes bál bementi ára 1 frt. lesz egy személytől.

Bővebben a részletes báljelentések szólandnak.

(38)

(1-3)

Nagy butor-raktár
Szőlősi és Csernányszki tapecirer
Kolozsvártt sétatérutca 225 szám.

(27)

(7-8)

Az állam által biztosított nagy

pénz-kisorsolás

nyereményei közt előfordulnak:

250,000 márka, a legszerencsésebb esetben mint fő-
nyerő; továbbá 150,000; 100,000; 50,000; 40,000;
25,000; 20,000; 15,000; 12,000; 10,000; 8000;
6000; 5000; 3000; 105 á 2000; 155 á 1000; 205
500; 10,800 á 110 sat. márka.

E biztosított nagy pénz-kisorsolás legközelebbi
nyeremény-húzása hivatalosan állapított meg és már

1871 jan. 26 és 27-én megtörténik.

Az előre beküldendő árak o. é. bankjegyekben:

1 egész eredeti sorsjegy 7 frt. — kr.
1 fél „ „ 3 frt 50 „
1 negyed „ „ 1 frt 75 „

melyeket én a legnagyobb távolságra is pontosan és
titoktartással küldök el. A nyeremény-pénzek, vala-
mint hivatalos húzási-jegyzékek azonnali megküldetnek.

Kérjük a t. közönséget, hogy mielőbb és teljes
bizalommal forduljon a szerencsétől különösen kitün-
tetett bankházhoz.

SIEGMUND HECHSCHER
Hamburgban.

(3)

(5-*)

nagy választékban
és ritka csinnal kiállitva
kaphatók:

Stein János

COTILLON

füzértáncz-jelvények.

-ORDEN

újjonnan nyitott
papir-kereskedésében

Kolozsvártt
Fötér 2-dik szám.

Éppen most jelent meg

Kolozsvártt Stein János bizományában:

Channing Ellery Vilmos válogatott művei.

Angolból fordítják és kiadják az unitárius tanárok.

I. KÖTET.

Társadalmi tárgyuak.

Tartalma:

1. Előszó. Kriza J.-tól. 2. Az önmivelésről (On self-culture.) Fordította
Simén Domokos. 3. A jelen korszakról (On the presentage.) Fordította
Ferencz József. 4. A munkás osztályok emeléséről (On elevation of the
laboring classes.) Ford. Benczédi Gergely. 5. Észrevételek a nemzeti iro-
dalomról (Remarks on national Literature.) Ford. Uzoni Gábor. 6. A ne-
velésről (Remarks on Education.) Ford. Kovácsi Antal.

Ára a diszes kiállítású, nagy 8-ad rétt, XVI és 184 lapból álló
kötetnek 1 frt 20 kr.

Biztos sikerrel használt házi gyógyszerek.

Kézikönyv minden
falusi és városi háztartás, minden családtya s gazdasszony szá-
mára, a kik az embereknek valamint a házi és egyéb hasznos
hajtó állatoknak leggyakrabban előforduló betegségeket gyorsan, biz-
tosan s olcsón akarják önmaguk gyógyítani. Többek közreműködé-
sével kiadta Gyulaváry. Ára 1 frt 60 kr.

Erdélyi képes naptár

1871. közönséges évre.

A magy. kir. ministerium s a királyhágón inneni
politikai hivatalok tiszti czimtarával ellátva.

Ára 50 kr. o. é.

Az „Athenæum”
nagy képes naptára

Rövid tartalma:

Naptári rész: Szépirodalmi rész.— Vegyes ismeretek tárá.— Nemzetgaz-
dászati és vegyes czikkek.— Magyar- Erdélyországi teljes tiszti czimtar sat. sat.

30 iv, 24 képpel. Ára 1 frt o. é.

Nvomatott az ev. ref. fótanoda betűvel Stein Jánosnál.